

здатність до саморозвитку, цілеспрямована самоорганізація, прагнення до стану динамічної рівноваги, збільшення внутрішньої розмаїтості.

Підприємство потребує алгоритму орієнтації в сучасному економічному і суспільному просторі. Воно являє собою відкриту систему, адже будь-яке підприємство має зв'язки із зовнішнім світом. На нього постійно здійснюється вплив – позитивний чи негативний. Підприємство повинне окреслити ціннісні орієнтири свого існування, розробити механізм дій, який застерігатиме від кризових явищ чи дозволить безболісно їх переносити [4, с. 71-72].

Система цінностей, яка формується на підприємстві завжди зорієнтована на майбутнє, а тому, цілі, які обираються для завтрашнього дня не варто обмежувати сьогоднішніми знаннями, ресурсами та технологіями. Здійснення самоорганізації потребує постійного вдосконалення, розвитку та дослідження.

Література:

1. Гудзь О. Є. Цифрова економіка: зміна цінностей та орієнтирів управління підприємствами. *«Економіка. Менеджмент. Бізнес»*. 2018. № 2 (24). С. 4 – 12.
2. Демків І. О. Гнучкість підприємства як засіб досягнення його конкурентоспроможності. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2011. № 6 (51), ч. 2. С. 164 – 167.
3. Комарова К. В., Ковальчук Н. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. *Інноваційна економіка*. Науково-виробничий журнал. 2016. № 5-6. С. 25 – 30.
4. Ліхоносова Г. С. Концепція самоорганізації підприємництва. *Вісник ХНУ*. 2010. № 4, Т. 1. С. 68 – 73.
5. Шергіна Л. А., Савощенко О. О. Етичні аспекти корпоративної поведінки в процесі ведення бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 4. С. 210 – 213.

Тетяна МЕЛЬНИКОВИЧ

магістрантка,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

СТВОРЕННЯ ОТГ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Досвід багатьох держав усього світу, чітко демонструє нам те, що перерозподіл влади і ресурсів між рівнями управління розглядається в цих країнах як один із засобів регулювання економічної стабільності. Ми

знаємо, що європейські країни виробили моделі та механізми децентралізованого управління, які ґрунтуються саме на місцевому самоврядуванні. Звичайно, цей приклад провідних країн у впровадженні нової системи управління, в основі якої лежить децентралізація влади, дає надію на реальне застосування і в Україні.

На сьогодні в нашій країні проводиться багато реформ для покращення рівня життя населення. Одна з наймасштабніших реформ – саме реформа децентралізації триває в Україні з 2014 року і вже має певні результати. Вона є однією із найскладніших реформ, що може тривати десятки років. За оцінками українських експертів вона потребує консолідації зусиль усіх рівнів влади та постійної підтримки міжнародних партнерів. Що ж передбачає дана реформа? Реформа децентралізації передбачає передачу повноважень, фінансів на їх реалізацію та відповідальності за їх виконання від центральної влади органам місцевого самоврядування, тобто тому керівництву (місцевим радам та їх головам), яке жителі територіальних громад самі собі оберуть. Головною суттю реформи є усвідомлення, що на місцях краще орієнтуються в локальних проблемах і ефективніше можуть використати кошти на їх вирішення. Отож, мета децентралізації – це наблизити владу до мешканців, а мешканців – до влади, задля підвищення доступності та якості життя: освітніх, медичних, культурних, адміністративних, комунальних і соціальних послуг на певній території.

Реформу втілюють у життя через об'єднання базових територіальних громад (міст, сіл, селищ) в укрупнені територіальні одиниці – так звані об'єднані територіальні громади (ОТГ). Об'єднана територіальна громада (ОТГ) – це спеціальне адміністративно-територіальне утворення, що утворювалося в Україні під час реформи децентралізації у 2015–2020 роках шляхом добровільного об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст (відповідних сільських, селищних та міських рад) [4].

Виходячи з положень конкретних нормативно-правових актів України, кожен з нас має право на сучасну медицину й освіту, на доступні та якісні адміністративні, комунальні, соціальні послуги і т.д. Але будемо відверті, – люди можуть впливати на якість цих послуг лише тоді, коли відповідальні за їх надання особи, що знаходяться близько. Логічно, що найближчою до людей владою є саме органи місцевого самоврядування: сільські, селищні міські ради та їхні виконкоми. Отже, можна дійти висновку, що саме вони повинні мати широкі повноваження і достатньо коштів, щоб бути спроможними вирішувати усі місцеві питання і нести за це відповідальність.

Саме для цього в Україні відбувається децентралізація – передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей, тобто органам місцевого самоврядування. Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад» описував процедуру об'єднання громад у такій послідовності:

1. Ініціювання об'єднання однією із громад і надсилання пропозиції суміжним громадам.
2. Надання суміжними громадами згоди на об'єднання.
3. Підготовка і схвалення спільного проєкту рішення про об'єднання усіма громадами.
4. Схвалення проєкту рішення обласною державною адміністрацією.
5. Прийняття рішення про об'єднання усіма громадами.
6. Призначення перших виборів Центральною виборчою комісією і їх проведення.
7. Реорганізація органів самоврядування об'єднаної громади.

На даний момент триває другий етап децентралізації в Україні. Кабінет Міністрів визнав децентралізацію одним з пріоритетних завдань розвитку країни в цілому. Можна сказати, що 2020 рік став ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування: 12 червня 2020 року Уряд затвердив новий адміністративно-територіальний устрій базового рівня. Відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів, в Україні сформовано 1469 територіальних громад, по всій території нашої країни. Реформа децентралізації – це великий потенціал, що стимулюватиме розвиток певних регіонів держави, як наслідок, розвиток країни у цілому. Водночас, вона містить і свої певні виклики, пов'язані як із перебігом її впровадження, так і з впливом на всі сфери суспільно-політичного та соціально-економічного життя.

Сучасні експерти роблять висновки про те, що задекларовані процеси проведення добровільного об'єднання місцевих громад, розширення повноважень: користування земельними ресурсами, зміна адміністративно-територіального устрою країни несуть в собі приховані ризики, адже практичне їх втілення відбувається часом шляхом примусового об'єднання громад та приєднання територій всупереч принципам добровільності, законності, прозорості та відкритості [5]. Так, існують і серйозні негативні сторони процесу укрупнення громад, що відбувається зараз – з одного боку, часто примусовий спосіб їх об'єднання без акценту на головній меті, заради якої це все і відбувається, тобто забезпечення локальної демократії та створення умов для найбільш ефективного вирішення соціальних проблем на місцях (до прикладу, дискусія про агломерацію навколо Львова

щодо плану створити єдину об'єднану мегагромаду [2], а з другого боку, місцеві інтереси, що формують спротив громад до об'єднання, опір та саботаж.

Отже, можна підсумувати вищесказане. ОТГ – це найбільш ефективна система управління, що має великі перспективи для розвитку нашої держави загалом. Країну, яка складається з таких сильних громад, важко розхитати і з середини, і з зовні, що дуже актуально для України саме в даний час. Проте, на даному етапі децентралізації в Україні бракує деяких змін до Конституції щодо децентралізації, які необхідні для подальшого просування реформи та її завершення. В перспективі, якщо говорити за підвищення спроможності та самодостатності громад, то для багатьох ОТГ – тих, що не мають на своїй території великого бізнесу – воно може бути реалізовано через об'єднання вже створених ОТГ між собою.

Література:

1. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь. Авт.: Жаліло Я.А., Шевченко О.В., Романова В.В. та ін. Національний інститут стратегічних досліджень. К.: 2019. 115 с.
2. «Децентралізація влади» URL: <http://decentralization.gov.ua>
3. Децентралізація: результати, виклики та перспективи URL: [http://dif.org.ua/article/detsentralizatsiya\(rezulbtati\(vikliki\(i\(perspektivi](http://dif.org.ua/article/detsentralizatsiya(rezulbtati(vikliki(i(perspektivi)
4. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 13. С. 91. Ст. 10.
5. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року №333 URL: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)
7. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. К.: ТОВ «Софія». 2012. 128 с.